

Lausunto hallituksen esityksestä metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi

VD/10736/00.04
KN/TL/KK/TLA/LP/PH

Valtiovarainministeriö on lähettänyt 10.12.2014 päivätyn lausuntopyynnön hallituksen esityksestä metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi sekä siihen liittyvästä valtioneuvoston asetuksesta koskien metropolihallinnon valtionavustuksia. Hallituksen esitysluonnos on vielä tässä vaiheessa virkamiesesitys. Lausuntopyyntö on liitteenä.

Hallitus linjasi 29.8.2013 rakennepoliittisessa ohjelmassaan, että metropolialueen kilpailukyky varmistetaan, estetään segregatiota sekä tehostetaan maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelua ja toteutusta edistämällä alueen kuntaliitoksia ja kokoamalla sen tueksi metropolihallinto, jonka ylin päättävä toimielin on vaaleilla valittu valtuusto.

Valtiovarainministeriö asetti 4.10.2013 hallituksen rakennepoliittisen ohjelman linjausten mukaisesti työryhmän valmistelemaan metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä. Työryhmän tehtävänä oli muun muassa valmistella ehdotus metropolihallinnon hallintomalliksi, rahoituksen ja päätöksenteon järjestämiseksi, metropolihallinnon alueelliseksi toimivallaksi sekä valmistella ehdotus niistä tehtävistä, joita metropolihallinto hoitaisi. Työryhmän tuli toimeksiantonsa mukaisesti valmistella ehdotuksista väliraportti 31.3.2014 mennessä sekä loppuraportti hallituksen esityksen muodossa 15.9.2014 mennessä.

Työryhmän väliraportti julkaistiin 1.4.2014. Väliraportti sisälsi työryhmän kartoittamat mahdollisuudet sekä alustavat ehdotukset metropolihallinnon perustamiseksi. Kunnilta ja muilta asianosaisilta tahoilta pyydettiin lausuntoa työryhmän väliraportista 4.7.2014 mennessä. Yhteenveto väliraportista saaduista lausunnoista julkaistiin 15.8.2014. Vantaan kaupunki antoi lausunnon metropolilainsäädäntöä valmistelevan työryhmän väliraportista 16.6.2014 § 6.

Väliraportista saatuihin lausuntoihin perustuen hallitus linjasi 28.8.2014 budjettiriihen yhteydessä, että metropolialueelle perustetaan metropolihallinto erityisesti maankäytön, asumisen ja liikenteen ongelmien ratkaisemiseksi. Metropolihallinto käynnistyy vuoden 2017 kuntavaalien yhteydessä. Metropolihallinto muodostetaan metropolialueen MAL -sopimuskuntien varaan, jolloin metropolihallinnossa ovat mukana Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Sipoo, Kerava, Tuusula, Järvenpää, Kirkkonummi, Vihti, Nurmijärvi, Mäntsälä, Hyvinkää sekä Pornainen. Näiden lisäksi Porvoo ja Lohja voivat halutessaan liittyä metropolihallintoon.

Metropolihallinnon tehtäväksi tulee metropolikaavan laatiminen ja sen toimeenpanon varmistaminen sekä seuraavat julkishallinnon tehtävät: joukkoliikenteen suunnittelu ja hoitaminen (HSL), HSY:n ympäristöasiat sekä Uudenmaan liitolta siirtyviä tehtäviä. Toimivan asuntopolitiikan toteutumisesta ja metropolihallinnon muista tehtävistä sovitaan lainvalmistelun jatkotyössä. Metropolihallinnolle turvataan kunnista riippumaton rahoitusratkaisu nykyisten kuntayhtymien tuloilla, valtionosuuksilla ja valmistelussa tarkentuvalla rahoitusratkaisulla. Metropolihallinnolle ei tule omaa verotusoikeutta. Metropolihallinnolle tulee vaaleilla valittava valtuusto, jonka vaalitavassa huomioidaan alueellinen ja puoluepoliittinen edustavuus.

Metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä valmistelevan työryhmän toimikauden päättymisen 15.9.2014 jälkeen luonnos hallituksen esitykseksi on valmisteltu ministeriöiden virkamiesten yhteistyönä. Vaalijärjestelmävaihtoehtoa ovat työstäneet puolueiden puoluesihteerit. Hallituksen esitystä ei ole vielä poliittisella tasolla lopullisesti linjattu. Luonnos hallituksen esitykseksi on esityksen vaikutusten arvioinnin osalta vielä puutteellinen, ja esitystä tullaan täydentämään lausuntojen perusteella.

1. Lausunnonantajaa pyydetään lausumaan seuraavista metropolihallintolakiin (lakiehdotus 1) liittyvistä kysymyksistä:

1a. Metropolihallinnon perustamisen tarkoitus ja tavoitteet

1b. Metropolihallinto ja sen jäsenkunnat (2 - 3 §)

1c. Metropolihallinnon toimiala ja metropolihallinnolle siirrettävät tehtävät (4 § sekä esitykseen sisältyvät lakiehdotukset 2-20)

1d. Metropolivaltuusto (5 §)

1e. Metropolivaalit (7 - 13 §)

1f. Aukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet (14 - 16 §)

1g. Metropoliosopimus (17 §)

1h. Kuntien maksuosuuksien määräytyminen ja valtion rahoitus metropoli-hallinnolle (18 - 19 § sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi metropoli-hallinnon valtionavustuksista)

1i. Metropolihallinnon toiminnan käynnistäminen (22 §)

1j. Perussopimus (23 §)

1k. Ensimmäisen metropolivaalit (24 §)

1l. Metropolihallinnon järjestäytyminen (25 §)

1m. Metropolialueen laajentaminen (26 §)

1n. Voimassa olevat viranomaisluvat, vireillä olevat asiat sekä voimassa olevat sopimukset ja sitoumukset (27 - 29 §)

1o. Henkilöstö (30 §)

1p. Lain vaikutukset 3 (6)

2. Maankäyttö- ja rakennuslain muuttamiseen (lakiehdotus 16) liittyen lausunnonantajaa pyydetään erityisesti arvioimaan:

2a. Metropolikaavan ohjaus- ja oikeusvaikutuksia osana kaavajärjestelmää

2b. Metropolikaavan muodostumista kahdesta osasta, suunnitelmaosasta ja toimeenpano-osasta, sekä metropoliosopimuksen sisältöä ja suhdetta metropolikaavaan

2c. Metropolialueen osoittamista suunnittelutarvealueeksi ja suunnittelutarveasioiden siirtoa metropolihallinnolle

3. Muihin lakiehdotuksiin (lakiehdotukset 2 - 15 ja 17 - 20) liittyvät asiat

4. Lausunnonantajan esille ottamat muut kysymykset ja asiat

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 4. helmikuuta 2015 klo 16 mennessä.

Kaupunginhallitus 26.1.2015 § 12

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle annettavaksi valtiovarainministeriölle liitteen mukainen Vantaan kaupungin lausunto metropolihallintolakia valmistelevan työryhmän väliraportista.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Käsittely:

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Tapani Mäkinen esitti, että kaupunginjohtajan esittämä lausunto korvataan kokoomuksen kaupunginhallitusryhmän esittämällä lausunnolla, joka on tämän pykälän liitteenä. Kaupunginhallituksen jäsen Sari Multala kannatti Mäkisen esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat kaupunginjohtajan esitystä, äänestävät jaa ja he, jotka kannattavat kaupunginhallituksen puheenjohtaja Tapani Mäkisen esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 13 jaa-ääntä (Bruun, Hurri, Jääskeläinen, Karlsson, Kauppinen, Kokko, Kotila, Marjanen, Mäntynen, Niemelä, Niinistö, Näätäsaari, Ranto) ja 4 ei-ääntä (Multala, Mäkinen, Orpana, Weckman). Puheenjohtaja totesi kokoomuksen kaupunginhallitusryhmän esittämän lausunnon tulleen hylätyksi.

Kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja Jaakko Niinistö esitti, että Vantaan lausunnon kohdan 1e. teksti "Vantaan kaupunki kannattaa esitystä." korvataan tekstillä "Vantaan kaupunki on avoin myös muille lakiesityksestä poikkeaville ratkaisumalleille koskien metropolivaalien vaalipiirijakoa." Esitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys siten muutettuna, että kohdan 1e. teksti "Vantaan kaupunki kannattaa esitystä." korvataan tekstillä "Vantaan kaupunki on avoin myös muille lakiesityksestä poikkeaville ratkaisumalleille koskien metropolivaalien vaalipiirijakoa."

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Kaupunginvaltuusto 26.1.2015 § 21

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään antaa valtionvarainministeriölle liitteen mukainen Vantaan kaupungin lausunto metropolihallintolakia valmistelevan työryhmän väliraportista.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Käsittely:

Kaupunginvaltuutettu Tapani Mäkinen esitti, että kaupunginhallituksen esittämä lausunto korvataan kokoomuksen kaupunginhallitusryhmän esittämällä lausunnolla, joka on tämän pykälän liitteenä. Kaupunginvaltuutettu Lauri Kaira kannatti Mäkinen esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat kaupunginhallituksen esitystä, äänestävät jaa ja he, jotka kannattavat kokoomusryhmän esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 42 jaa-ääntä, 20 ei-ääntä, yhden valtuutetun äänestäessä tyhjää. Puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hylätyksi.

Kaupunginvaltuutettu Irja Ansalehto-Salmi esitti, että kaupunginhallituksen esittämään lausuntoon tehdään seuraavat keskustaryhmän esittämät muutokset:

Luvun '1a) Metropolihallinnon perustamisen tarkoitus ja tavoitteet', viimeinen kappale korvataan seuraavalla tekstillä:

"Suomessa on parhaillaan käynnissä uudistushankkeita, jotka aiheuttavat myös hallinnon uudelleen järjestelyjä. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus etenee ja Uusimaa on yksi tuotantovastuualue. Valtionhallinnon rakenneuudistuksella (VIRSU) voi olla vaikutuksia mm. Uudenmaan liittoon. Koska samaan aikaan on käynnissä useita uudistushankkeita, Vantaan kaupunki esittää metropolihallintoa koskevan lainsäädännön toteuttamisen siirtämistä, kunnes samaa aluetta koskevat sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen toteutus sekä muut hallintoa koskevat uudistukset ovat varmistuneet. Kun niiden osalta on tehty ratkaisut, on mahdollista arvioida metropolihallinnon tarve ja toteutus."

Luvun '1b) Metropolihallinto ja sen jäsenkunnat' kolmas kappale poistetaan, ja neljäs kappale muutetaan muotoon:

"Uudenmaan maakunnan kokoinen metropolihallinto ja metropolihallinnon tehtävien antaminen Uudenmaan liitolle poistaisi Uudenmaan liiton ja metropolihallinnon päällekkäisyydet aluekehittämistehtävissä ja tehostaisi strategista kehittämistä metropolialueella."

Luvun '1c) Metropolihallinnon toimiala ja metropolihallinnolle siirrettävät tehtävät'.

Lausuntoluonnoksen sivulla 3 oleva kappale 'Vantaan kaupunki katsoo, että lakiesityksen jatkovalmistelussa Uudenmaan liiton tehtävät tulee vielä arvioida siltä osin, voitaisiinko ne sisällyttää metropolihallintoon kokonaisuudessaan' muutetaan muotoon:

"Vantaan kaupunki katsoo, että lakiesityksen jatkovalmistelussa tulee harkita ratkaisua, jossa Uudenmaan liitto hoitaa metropolihallinnolle suunnitellut tehtävät, sitä koskevia säädöksiä muutetaan tätä tarvetta vastaavasti ja siihen osoitetaan tarvittavat resurssi"

Kohdasta '4) Lausunnonantajan esille ottamat muut kysymykset ja asiat' ehdotetaan poistettavaksi viimeinen lause: 'Metropolihallinto tulee toteuttaa mahdollisimman pian.'

Kaupunginvaltuutettu Johannes Hirvaskoski kannatti Ansalehto-Salmen muutosesityksiä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat kaupunginhallituksen esitystä, äänestävät jaa ja he, jotka kannattavat keskustaryhmän esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 44 jaa-ääntä, 6 ei-ääntä, 13 valtuutetun äänestäessä tyhjää. Puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hylätyksi.

Päätös:

Päätetään antaa valtionvarainministeriölle kaupunginhallituksen esityksen mukainen, liitteenä oleva Vantaan kaupungin lausunto metropolihallintolakia valmistelevan työryhmän väliraportista.

Pöytäkirja tarkistettiin ja hyväksyttiin tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:

- Vantaan kaupungin lausunto hallituksen esityksestä metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi, kh 26.1.2015
- Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi
- Luonnos (10.12.2014) hallituksen esitykseksi metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi
- Luonnos (10.12.2014) valtioneuvoston asetukseksi metropolihallinnon valtionavustuksista
- Äänestyspöytäkirja, KV 26.1.2015 § 21.1
- Äänestyspöytäkirja, KV 26.1.2015 § 21.2
- Kokoomuksen kaupunginhallitusryhmän esitys Vantaan lausunnoksi hallituksen esityksestä metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi

Muutoksenhakuohje: 4.1 Valituskielto

Lisätiedot:

kaupunginjohtaja Kari Nenonen p. 09 8392 2101, kehittämisjohtaja Tarja Lumijärvi p. 09 8392 2705, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi